

Ameriške čete na Luzonu odbile japonske napade

Dvajset sovražnih podmornic potopljenih na Atlantiku in Pacifiku. Britsko poveljstvo odredilo evakuacijo civilistov z ozemlja pri Singapuru. Sovjetske armade reokupirale 79 mest in vasi na centralni fronti. Mraz zahteva ogromne žrtve med nemškimi vojniki. Britske čete v Libiji formirale novo bojno črto

Washington, D. C., 30. jan.—Vojni departament poroča, da so ameriške in filipinske čete pod poveljstvom generala Douglasa MacArthurja odbile japonske napade na svoje pozicije na otoku Luzonu in da so ameriški bombniki potopili nadaljnji japonski transport v zalivu Macassar. Filipinski predsednik Manuel Quezon je zagotovil vojni departament, da se bodo filipinske čete borile na strani ameriških naprej do zmage.

Mornarični departament je naznanil potop nadaljnje sovražne podmornice, povedal pa ni, ali je bila nemška ali italijanska. Enote ameriške bojne mornarice so doslej potopile dvajset podmornic na Atlantiku in Pacifiku. Stiriindvajset podmornic je bilo potopljenih na Atlantiku.

London, 30. jan.—Agentura Exchange Telegraph je šele zdaj objavila poročilo o potopu angleške bojne ladje Barham. Ta se je potopila v štirih minutah in 45 sekundah po torpediranju.

Ladja Barham je bila potopljena 25. novembra na Sredozemskem morju v bližini libijskega obrežja. Okrog 700 članov posadke je utonilo.

Washington, D. C., 29. jan.—Enote ameriške bojne mornarice in bombniki so potopili in poškodovali 76 japonskih ladij in vojaških transportov v bitki v zalivu Macassar v bližini holandske Vzhodne Indije, ki traja že pet dni, poroča mornarični departament. Bombniki so večkrat potopili nadaljnja dva japonska transporta, eno križarko pa poškodovali.

Vojni departament pravi, da so ameriške in filipinske čete, kamaterim poveljuje general Douglas MacArthur, odbile vse napade sovražnika na svoje pozicije. Nove japonske čete so se večeraj izkrcadle v zalivu Subic.

Singapur, 29. jan.—Britsko poveljstvo je odredilo evakuacijo civilistov z ozemlja v širokosti dveh milj na južnem koncu države Johore nasproti Singapuru. Uradni komunikacije, objavljen danes zjutraj, omenja sredi bitke med britskimi in japonskimi četami na fronti, ki je oddaljena 40 milj od Singapuru.

Druga vest pravi, da japonske čete prodirajo proti Singapuru s treh strani — od Sengaranga na zapadu, Ayer Hitama na jugu in Marsinga na vzhodu.

Rangoon, Burma, 29. jan.—Ameriški in britski letalci so pogoltni v beg 37 japonskih bojnih letal, ki so invadirala ozračje tega mesta. Sedem japonskih letal so sestrelili v bitki, ki se je vršila v zraku štiri milje proč od Rangoona.

Britski letalci so izvršili nov napad na Bangkok, glavno siamsko mesto. Bombe, katere so vrhli, so poškodovale vojaške naprave in zanelile požare.

Tokio, 29. jan.—Časnikarska agentura Domej poroča, da so japonski bombniki dvakrat napadli vojaško letališče pri Rangoonu z bombami. V bitki v zraku so Japonci sestrelili sedem sovražnih letal.

Moskva, 29. jan.—Poročila s fronte se glase, da so sovjetske čete reokupirale 79 mest in vasi v zadnjih dveh dneh. 2980 nemških vojakov je padlo v bitki in 180 so jih Rusi ujeli. Kje se je bitka vršila, poročilo ne omenja.

Ruske čete prodirajo naprej

Angleži zahtevajo premešanje vlade

Premier Churchill odgovarja kritikom

London, 29. jan.—Premier Churchill je moral poslušati ostre obsojbe vojne politike v parlamentu in zahteve, da mora biti kabinet reorganiziran. Laboriti, liberalci in konservativci so kritizirali britsko vojno strategijo na Daljnem vzhodu in tudi v Libiji. Mnogi so očitali nesposobnost članom vlade, v katerih področje spada produkcija bojne opreme.

Domneva je, da bo najmanj 50 poslancev glasovalo proti predlogu, da parlament da zaupnico Churchillovi vladi. Ta predlog bo dan na glasovanje po zaključitvi debate o vojni situaciji.

Premier je odgovarjal kritikom in pobijal izrečene obdolžitve. Naglasil je, da on prevzame vso odgovornost za dogodke v vojni na Daljnem vzhodu in poraze britskih čet.

Kritikom je odgovarjal tudi Clement R. Atlee, laborit in član Churchillovega kabineta. On je branil premierja in zagovarjal njegovo vojno politiko.

Konservativec John Wardlaw Milne je v teku debate dejal, da je Churchillova vlada odgovorna za neupravičenost britske oborožene sile na Malajskem polotoku, ki zdaj dobiva težke udarce s strani Japoncev. Ta sila bi morala biti ojačana, ko je postalo jasno, da se Japonska pripravlja na napad.

Ustanovitev ženskih vojaških zborov

Kongresni odsek odobril načrt

Washington, D. C., 29. jan.—Ustanovitev pomožnih ženskih vojaških zborov, ki bodo prevzeli različna dela v ozadju front in s tem omogočili odhod velikemu številu vojakov na bojišča, je priporočil kongresni odsek za militaristične zadeve. Zadevni načrt, ki doslej še ni naletel na opozicijo, bo prišel na razpravo prihodnji teden.

Odsek ga je odobril v skoro isti obliki kot je bil predložen. Avtorica načrta je kongresnica Edith N. Rogers. V ženskih vojaških zborih naj bi služile ženske v starosti 21 do 45 let in tako sodelovale v vojnih prizadevanjih doma pod nadzorstvom vojnega departamenta.

Vojni tajnik Henry L. Stimson in general George C. Marshall, načelnik armadnega štaba, sta podprla načrt v pismu kongresnemu odseku. V tem sta med drugim naglasila, da je treba mobilizirati vso razpoložljivo človeško silo v borbi, da Amerika zmaga v tej vojni. Ženske lahko opravljajo različna dela, ki jih zdaj opravljajo vojniki. Načrt določa, da ženske prejemajo isto plačo kot vojniki.

Članice vojaških zborov bodo stanovale v posebnih barakah pod nadzorstvom častnikov svojega spola. Za različna dela se bodo veščala v posebnih šolah, preden dobe službe, ki jih zdaj opravljajo vojniki regularne armade.

Vojni departament sodi, da bodo stroški znašali deset milijonov dolarjev za izvedbo začetnega programa. Ta vsota bo potrjena za gradnjo barak in opremo. Vzote, ki jih je dovolil kongres za vojaške namene, ne vključujejo kritja predvidevanih stroškov glede ustanovitve ženskih vojaških zborov.

Koliko žensk bodo šteli zbori, ni bilo naznanjeno. Domneva je, da bo število znašalo najmanj 50.000. Za službo v teh zborih se lahko prijavi poročene in neporočene ženske. Od njih se pričakuje, da bodo opravljale določene jim dolžnosti doma in na drugi strani morja, če bo treba.

OBRAMBNE POZICIJE NA PACIFIKU OJAČANE

Vojaške čete odhajajo na Havajske otoke FORMIRANJE NOVIH DIVIZIJ

Washington, D. C., 29. jan.—Ena tretjina ameriške oborožene sile je bila poslana na zapadno obal, Havajske otoke in druge posešne na Pacifiku v zadnjih tednih. To pomeni, da je bilo 600.000 vojakov premešanih. Vojni departament pravi, da je to največje vojaško gibanje v zgodovini Amerike.

Več tisoč vojakov je odpotovalo v Alasko. Premeščevanje vojaštva je vzbudilo pozornost po vsej deželi, toda uradno pojasnilo je prišlo z objavo naznala vojnega departamenta.

Bombniki in lovka letala so bila poslana na Havajske otoke in v Alasko. Vojaški krogi trdijo, da so Havajski otoki postali mogočna trdnjava.

Vojni tajnik Stimson je naznanil ustanovitev separatnih zamorskih pehotnih in motornih divizij in letalskega zbora v smislu že odobrenega programa, ki določa formiranje 32 nadaljnjih divizij. Program bo izveden v prihodnjih treh mesecih.

Zamorski letalski zbor bodo tvorili letalci, ki so se izveščali v Tuskegeeu, Ala, v zadnjih šestih mesecih. Letalski kadeti je bodo dodeljeni drugim zamorskim letalskim enotam.

Veščanje častnikov, ki bodo poveljevali različnim enotam oborožene sile, bo trajalo več tednov. Vsi bodo dobili praktični pouk o modernem bojevanju, preden bodo prevzeli poveljstvo.

Stimson je dejal, da pouk se vrši z vidika dosege največje sposobnosti in koordinacije v akcijah. Enotno poveljstvo je važno z ozirom na maksimalno učinkovitost bojnih metod. Vojni tajnik je istočasno naznanil formiranje novih oklopnih, motornih in infanterijskih divizij.

Češki delavec ubil 14 nemških častnikov

Washington, D. C., 29. jan.—Vladimir Hurban, češoslovaški poslanik, je povedal storijo o češkem delavcu Vačeku, ki je bil uposlen v velikih škodovanih orožnih tovarnah v Pilznu. Vaček, ki je operiral velik žrvav, kateri je zajemal in prenašal raztopljeno kovino, je stresel to na skupino štirinajstih nemških častnikov in jih pokončal, nakaer je izvršil samomor s skokom na tla. Hurban je dalje rekel, da Čehi nadaljujejo sabotažo proti nacijem v tovarnah in drugod. Ta je dobro organizirana in učinkovita.

Kitajska pošlje misijo v Washington

Čungking, Kitajska, 29. jan.—List Yi Pao piše, da bo Kitajska poslala vojaške misije v Washington, London in Moskvo, kjer se bodo posvetovale o strategiji in vojnih operacijah zaveznikih armad. Ta list dalje pravi, da si Kitajska prisvaja pravico bombardiranja sovražnih baz v Siamu in francoski Indokini. Nekateri krogi pritiskajo na vlado, naj pretrga diplomatske odnose s Petainovo vlado v Vichyju, ki je sklenila dogovor z Japonsko, da slednja lahko rabi indokinske baze, poleg tega pa ji je dala tudi druge koncesije.

Prisluškovanje, da bodo opravljale določene jim dolžnosti doma in na drugi strani morja, če bo treba.

Izgredi in nemiri v Franciji

Naciji ustrelili štiri upornike

Vichy, Francija, 29. jan.—Izgredi in nemiri, v katerih je bilo več oseb ubitih in ranjenih, so se vršili v Heraultu in Gardu. Ti so sledili demonstracijam proti stradanju, ki so trajale več dni.

Poroča se, da je policija aretirala več oseb. Neki uradnik je dejal, da so imele demonstracije političen značaj.

Paris, 29. jan.—Nacijske avtoritete so naznanile, da so bili nadaljnji štirje Francozi postavljeni ob zid in ustreljeni zaradi kršenja dekretov, upornišva in nošnje prepovedanega orožja. Eksekucije so bile izvršene v pariškem distriktu.

Nacijsko sodišče v Douaju je obsodilo šestnajst "komunistov" v zapor od dveh do deset let. Česa so bili obtoženi, poročilo ne pove.

Volitve o konskripciji v Kanadi

Premier King odgovoril kritikom

Ottawa, Kanada, 29. jan.—Premier Mackenzie King je v svojem govoru v parlamentu orisal vladne načrte glede konskripcije, ki vključujejo tudi provizije glede konskripcije človeške sile ne samo za armado, temveč tudi za industrije in poljedelstvo. O konskripciji bodo odločili volilci pri plebiscitu. Sedaj se lahko Kanadčani prijavijo za vojaško službo na drugi strani morja kot prostovoljci. King še ni določil datuma plebiscita.

Premier je odgovarjal kritikom, ki so mu očitali, da njegova vlada ne kooperira v zadostnem obsegu z Veliko Britanijo v njenih vojnih naporih proti osiščem. Dejalo, da kritiki namestoma ustvarjajo konfuzijo v javnosti.

V diskuziji vojne na Pacifiku je King dejal, da vprašanje kanadske pomoči Avstraliji, kateri preti nevarnost japonskega sunka, je zadeva, katero je treba temeljito študirati. V svojem poročilu o poteku vojne je premier izjavil, da bo Kanada podvojila svojo oboroženo silo v tem letu. Ustanovila bo tri nove pehotne divizije, dve oklopni in ojačila letalsko silo.

R. B. Hanson, vodja konservativcev v parlamentu, je zahteval, da Kanada pošlje takoj eno vojaško divizijo v Avstralijo. King je orisal finančne ukrepe v prilog Veliki Britaniji in naglasil, da pomoč, katero je Kanada dala Veliki Britaniji v preteklem letu v obliki živeža, orožja in municije, predstavlja vrednost čez milijardo dolarjev.

Montreal, Que., 29. jan.—Ade-lard Godbout, predsednik vlade province Quebec, je dejal, da je proti konskripciji možkih za vojaško službo na drugi strani morja. "Taka konskripcija bi bila zločin, ker bi ogratela obrambo Kanade," je rekel. "Zgled je Avstralija, ki je poslala večino svojih čet na druge fronte in s tem prišla v stisko."

Hurley imenovan za poslanika v Novi Zelandiji

Washington, D. C., 29. jan.—Predsednik Roosevelt je imenoval Patricka J. Hurleyja, republikanec in vojnega tajnika v Hooverovi administraciji, za ameriškega poslanika v Novi Zelandiji. On je zapustil Ameriko pred nekaj tedni in domneva je, da se že nahaja v Novi Zelandiji.

Vseameriška konferenca dokončala svoje delo

Domače vesti

Čikaški pomožni odbor pripravila veliko prireditev v maju

Chicago. — Čikaški slovenski lokalni odbor JPO-SS je na svoji seji, katera se je vršila 28. t. m. v spodnji dvorani SNPJ, sklenil, da priredi veliko veselico z bogatim programom dne 24. maja v Bohemian-American Halli, 18. ulica blizu So. Ashland ave. Čisti prebitek te prireditve pojde v blagajno JPO-SS in deloma ameriškemu Rdečemu križu. Na programu bodo vsi slovenski pevski zbori v Chicagu in za glavnega govornika bo povabljen slovenski minister jugoslovanske vlade Frank Snoj. Pri tej veselici bodo sodelovala vsa slovenska podporni društva in druge lokalne organizacije v čikaški naselbini. To bo največja manifestacija vseslovenske solidarnosti, kar jih je še kdaj bilo v tem mestu.

Vesti iz Minnesote

Duluth, Minn. — Na Balkanu pri Chisholmu je zadnje dni umrl slovenski farmer Rupar, ki zapušča poleg žene odrasle otroke. Podrobnosti o tem rojaku nam niso sporočene. — Na Elyju je rojakinja Glavan padla po podelenih tleh v ulici Lawrence blizu železniške postaje tako nesrečno, da se je zelo nevarno pobila.

Vesela vest iz Pittsburga

Pittsburgh, Pa. — Družina Saben je te dni dobila zdravega in krepkega sinčka, SNPJ pa novega člana. Materino deklisko ime je bilo Rolih. Vse je zdravo. Čestitke!

Is Clevelanda

Cleveland. — Dne 27. t. m. je avto ubil Hrvata Imbra Grdovića, starega 57 let. V Ameriki je bil 35 let in tu zapušča sina in pet hčera. — Na ulici je padla Rose Šumrada in si je zlomila levo nogo. — Dne 8. februarja se vrši v Slovenskem narodnem domu javen slovenski shod glede položaja v Ameriki in stari domovini. Glavni govornik bo slovenski minister Franc Snoj. Tako je bilo sklenjeno na sestanku, ki se je vršil v Knausovi dvorani 27. januarja zvečer.

Nov grob na zapadu

Black Diamond, Wash. — Tukaj je umrl Frank Slugar, star 63 let in rojen v Suhodolu pri Litiji na Dolenjskem. Zapuščata brata v Girardu, Kans.

Ameriško ljudstvo podpira Rooseveltovo politiko

Princeton, N. J., 29. jan.—Predsednik Roosevelt, ki bo jutri praznoval svoj šestdeseti rojstni dan, uživa zdaj večje zupanje pri ameriškem ljudstvu kot kdaj prej, odkar je v uradu. Zavod za javno mnenje (Gallup Poll) je z glasovanjem ugotovil, da 84 odstotkov Američanov podpira njegovo politiko, dvajset odstotkov več kot pa jo je podpiralo pred japonskim napadom na Pearl Harbor. Celo grupe z velikimi dohodki, ki so kritizirale "new deal" zaradi trošenja denarja in nalaganja novih davkov, odobravajo zdaj Rooseveltovo politiko z večino tri proti enemu.

Holandski minister odpotoval v Ameriko

London, 29. jan.—Holandska vlada v izgnanstvu poroča, da je zunanji minister Eelco Van Kleffens odpotoval v Ameriko, kjer bo imel več konferenc z ameriškimi uradniki o vojnih problemih na Pacifiku. H. J. Van Mook, podgoverner holandske Vzhodne Indije, se nahaja v Washingtonu že več tednov.

Brazilijska pretrgala diplomatske odnose z osiščem

Roosevelt čestital Vargasu

Rio de Janeiro, Brazilija, 29. jan.—Vse ameriška konferenca je bila sinoči dramatično zaključena s proklamacijo brazilske vlade o pretrganju diplomatskih in vseh drugih odnosov z Nemčijo, Italijo in Japonsko. Ta akcija, katero je naznanil brazilski zunanji ministier Oswaldo Aranha pred zaključkom konferenca, je izzvala viharo odobravanje med delegati.

Aranha je dejal, da je predsednik Getulio Vargas izročil potne liste poslanikom Nemčije, Italije in Japonske in jih informiral o prelomu odnosov. "Zaključki, sprejeti na tej konferenci, so zgodovinskega pomena," je rekel Aranha. "Podani so bili nadaljnji dokazi o trdni strukturi vseamerikanizma in solidarnosti držav zapadne hemisfere."

Ekvadorska vlada bo sledila zgledu Brazilije in pretrgala odnose z osiščem. Edini državi, ki še nista pretrgali odnosov, sta Argentina in Čile, toda mnenje prevladuje, da bo slednja to kmalu storila.

Ko je Aranha zaključil svoj govor, je bil pozvan mehški zunanji ministier Ezequiel Padilla, naj spregovori nekaj besed. On se je odzval, in kakor v svojem govoru ob otvoritvi konference, je tudi v zadnjem apelarjal za skupno akcijo proti osišču v vseh ozirih.

Na zadnji seji zunanjih ministrov ameriških republik je bil podpisan tudi sporazum med Perujem in Ekvadorjem, ki je likvidiral stoletni obojni spor med državama. Ekvadorska delegacija je zahtevala, da konferenca reši ta spor.

Čez 40 resolucij je bilo sprejetih na konferenci, ki med drugim določajo izvajanje sankcij proti osiščim silam, strogo kontrolo prevarnih aktivnosti, ustanovitev vseameriškega militarističnega odbora s sedežem v Washingtonu, v čigar področje spada koordinacija vseh akcij v zvezi z obrambo zapadne hemisfere in utrditve enotne fronte. Konferenca je odobrila tudi program, ki sta ga razglasila predsednik Roosevelt in premier Churchill po svojem zgodovinskem sestanku na morju v avgustu preteklega leta.

Očitno je, da so zaključki, sprejeti na konferenci, velika diplomatska zmaga Sumnerja Wellesa, načelnika ameriške delegacije in državnega podtajnika. Njegova zasluga je sprejetje resolucije, da vse ameriške države pretrgajo diplomatske odnose z osiščem. Čilejska vlada bo najbrže pretrgala odnose po volitvah prihodnje nedelje, če bo zmagal liberalni predsedniški kandidat, nakaer ji je sledila Argentina, čeprav si je pridržala pravico svobodne akcije v tem oziru.

Washington, D. C., 29. jan.—Državni departament je objavil vesbino telegrama, katerega je Roosevelt poslal brazilskemu predsedniku Vargasu in v katerem mu je čestital, ker se je izrekel za prelom diplomatskih odnosov z osiščem.

"Ameriške republike," se glasi telegram, "so izvajale sija-jen triumf nad onimi, ki so skušali zasejati seme razkola med njimi ter preprečiti podvzetje korakov za ohranitev svobode teh republik."

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Ciceo \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročninskih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju na primer (January 31, 1942), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono-vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Odiranje v imenu patriotizma

Mornariški odsek nižje kongresne zbornice v Washingtonu je pred nekaj dnevi razgalil dobičke, ki jih delajo lastniki ladjedelnic z naročili, katere jim daje federalna vlada že od leta 1939. Neki član tega odseka je označil omenjene dobičke za "pretrirane in nezavedljive," kar bi pomenilo, da se lastniki ladjedelnic nič ne zavedajo, da odirajo vlado in ljudstvo, ki mora vse to plačati v davkih.

Magnat ladjedelnic se dobro zavedajo, kaj delajo! Odsek je odkril, da je neka družba naredila 247 odstotkov profita; več drugih podjetnikov jemlje 60 procentov, dočim je 16% do 30% dobička "chickenfeed" ali drobit.

Pred dvema letoma je bil v veljavi zakon, ki je omejeval dobičke ladjedelnic na sedem odstotkov, ampak ladjedelniki baroni niso hoteli podpisati nobene pogodbe z vlado po tem pogoju. Takrat so "stavkali" toliko časa, da je kongres odpravil strop nad dobički—zdej pa imajo vrata.

Dobro je, da je to prišlo v javnost. Ako se ameriško ljudstvo ne bo zganilo in zarjovel nad kongresom, da mora vse dobičke vojnih kontraktov nad sedmimi odstotki zapleniti v obliki dodatnih davkov—tedaj zasluži, da ga oderejo do kosti.

Kapitalistični oderuhi se ne bodo nikdar poboljšali, vojna dol ali vojna gor, oni bodo kovali dobičke iz patriotizma, vojne in krvi in solz toliko časa, dokler jih krvaveče ljudstvo ne požene s totalitarskimi gengsterji vred s sveta.

Najsramotnejši madež na demokraciji

Od časa do časa omenimo to ali ono sramoto, ki se še drži ameriške demokracije, posebno v južnih državah, katere še danes niso prebolele posledice svoje kardinalne sramote—sužnjedrštva. Zdej pa zdej poseže vmes federalno vrhovno sodišče in izbrise kakšno sramoto s tega dela Amerike.

Ampak poglavitne današnje sramote, katere še temni južne države, ne more oprati vrhovno sodišče, ker—proti linčarskega zakona še ni v federalnem in nobenem drugem zakoniku.

Dne 25. januarja je običajna drhal—običajno belokožna in običajno krščanska drhal—v Sikestonu, Mo., ugrabila težko ranjenega zamorca, privezala ga za peto kolo odzad na avtomobilu in potem dirjala z njim po ulicah, dokler ni ves razmesarjen umrl—in še potem so njegovo spačeno truplo namočili z gazolinom in ga sežgali na ulici v širokem krogu histerične množice. Zamorec je bil obtožen posilstva in policija ga je že imela v rokah, potem ko ga je obstrelila na begu. Kazen po zakonu ni mogla izostati, ampak zverinska linčarska drhal je hotela imeti svoje zdoščanje.

Pomislimo! Amerika je danes v totalni vojni zato, da osvobodi Evropo iz totalitarskega zverinstva in zavaruje ostali svet pred totalitarsko bestialnostjo—doma pa stoprocentni Američani prakticirajo zverinstvo, bestialnost, s kakršno se le najbolj bestialni nacijski gestapovci morejo ponasati!

Pravimo, da demokracija Amerike mora biti vzgled vsemu svetu. Ali morejo bestialni drhalski zločini te vrste služiti za vzgled? Pravimo, da smo ponosni na naš "ameriški način življenja." Ali ga s tem demonstriramo? Pričakujemo, da bodo ameriški črneči naši dobri državljani, da bodo delali z nami vred pri produkciji vojnih potrebščin, da se bodo borili z nami vred na bojni fronti za obrambo demokracije, medtem pa vse zamorsko plemo v Ameriki sramotimo in ponižujemo na ta način! Leto za letom se nadaljujejo linčarski umori; lanj je bilo na jugu pet črncev linčanih.

Resnica je, da ameriška demokracija ne odobrava tega in zelo trpi valed te sramote. Res pa je tudi to, da ameriška demokracija noče storiti odločne akcije, da bi se enkrat za vselej iznebila te sramote. Leto za letom je v kongresu predloženo federalni protilinčarski zakon, ki bi naložil težko denarno kazensko vsu okraju, v katerem se izvrši linčarski umor; na ta način bi vsi polnoletni prebivalci okraja postali odgovorni za takšen zločin, nakar bi se čuvali. Toda kongresniki in senatorji iz južnih držav so do danes uspeli, da so z obstrukcijo preprečili sprejetje tega zakona. Ali ni že čas, da v federalni zbornici preneha hinavstvo te vrste in da večina iz severnih držav sprejme protilinčarski zakon ne glede na to, kako se bodo južnjaki penili?

Amerika ne more pridigati demokracije vsemu svetu, dokler doma tolerira najbestialnejši terorizem nad svojimi mizernimi črnokožnimi državljani. Proč s to najpoddeljšo sramoto s površja ameriške republike!

Spominjajmo se tudi Toma Paina

Včeraj je bil rojstni dan enega največjih Američanov, ki je pomagal zgraditi Združene države. To je bil Thomas Paine, ki je vodil ameriško revolucijo s perom. Ko so drugi očetje republike vihteli orožje, je Paine vihtel pero. Njegovi spisi "Common Sense" "Age of Reason," "Crisis" itd., so podžigali ljudstvo k vztrajnosti in odporu. To je priznal George Washington sam, ko je kasneje pisal, da je med bojevanjem v Valley Forgu, ko je revolucionarnim četam težko šlo, ko so vojaki stradali, prezevali in obupavali, dal razdeliti mednje Painovo brošuro "Crisis" in s tem jih je navdušil, da so vztrajali in končno premagali vse težave.

Tom Paine ni populariziran med ameriškim ljudstvom kakor sta Washington in Lincoln, čeprav ima velike zasluge s svoje strani za

Glasovi iz naselbin

Is metropolske Sibirije

Cleveland.—Tako dolgo kot sedaj moj "Royal" še ni počival. Krivda temu je sibirski burja, ki je donesla po novem letu 1942 tak mraz, da se je nakopil nad 10 stopinj pod ničlo v naši veliki vasi Clevelandu. Sedaj je že malo bolje za nas režeje, ki smo kot berači vajeni vsakovrstnega vremena. Ampak to zadnje je bilo malo prehuo, ker zapustilo mi je par premrzlih prstov na stopalu, razpokane zapesti in vrat, ki mi sedaj srbi kot dlani, ki čakajo denarja. No, pa sem sam svoj zdravnik, ker nečem oškodovati jednote ali inšuren-cov, pri katerih me ima družba zavarovanega. Moja zdravila še precej pomagajo in srbečica me zapuša. Sploh si moraš najprej pomagati sam, šele potem ti bo Bog pomagal.

Ampak kljub temu so me hotele razdražiti ženske iz Peruja, La Salia in Oglesbyja, Ill. Takele so te ženske! Hočejo te navajati na grešne misli, ko bi se moral pripravljati na smrt in zmiliti par očenašev, ker v teh kritičnih časih ne veš ne ure ne dneva...

"No, kaj pa je zopet za en hudič?" bodo spregovorili modri možje. "Kaj so mu pa zopet storile te preklemske babnice? Dab' ga že vrag poctrlal!"

Naj povem, da imajo v Peruju pivovarno Star Union, ki producira Star Union pivo. In ta pivovarna je izdala lep koledarček, v resnici "tako lep", če bi bili takega prejeli naši tajniki lanske leto, bi ne bilo prav nobene kritike proti gl. izvršnemu odseku. Na koledarčku je črna lasa krasotica, črne oči, črno svilen krpilo s figovim perjem, ki se zadaj vleče, spredaj pa ga nič ni. In to še ni vse! Krasotica ima majhne sandalčke, ki jih drže krasni trakovi, da ne odlete z dražestnih nožic; ima lepo počesane laske s kodrčki na strani in dva nevidljiva jabolčka, katere ljubi vsakdo takoj, ko zagleda luč sveta.

Neznosno!—bo dejal kakšen dedec, ki bi se rad maščeval nad ženskim spolom, ker je sam spolno impotenten. Ampak taka je ta slika, katere pa jaz nisem slikal in ne drugače ustvarjal. Če je kje krivda, je na onih ženskah, ki so mi jo poslane, in maščujete se nad njimi, če se morete! Ampak, če te ženske mislijo, da bodo mene s tem dražile, se motijo. Jaz sem takih slik vajen kakor odrski ali filmski igralec. Čisto nič me ne "ganejo", le dopadejo se mi.

In pred mano je še lepša slika iz "Južnih voda". Kaže mi Ginny Simms v kopalni obleki, katero si je izposodila na Havajih, ko je igrala v "Playmates". In okrog vratu ima lep pozlačen venec, v laseh belo cvetlico. Ginny je res krasna deklica, da bi lepše ne mogel naslikati noben umetnik. Pred mano je poleg Ginny tudi Jean Parker iz Deer Lodga, Montana. Sedi na kolobarjih vrvi, kakor je igrala v filmu "Ura brez kazalcev". In pred mano je tudi Hedi Stenuf, bale-rina na ledu, ki se sanki v zraku-vrtincu in izgleda kakor velika ptica. Hedi je bila rojena pred dvajsetimi leti na Dunaju in je torej ameriška Dunajčanka.

In to še ni vse! Vsak dan se do-be poleg sitnih babnic tudi mlade, pridne clevelandske krasotice, ki pohajajo na delo in z dela in se smehljajo street car opera-torju. Torej kaj hočete še več! Zadnjič sem čital dopis Jožeta Irmana iz Akrona, ki pravi, da se mu bclj dopadejo dopisi kakor pa sedanji romani v Prosveti. Tudi meni se zdi, da spadajo ti v roman prekuhani dopisi bolj v "garbage can" kot v Prosveto. Te-le stvari so bile že tolikokrat kuhane in prekuhane, da presedajo celo podganam v metropoli.

ustanovitve ameriške demokracije. Vzrok je, ker ga sovražijo cerkveni krogi zaradi njegove odkrite svobodomiselnosti. Dočim so ti krogi zgradili okoli Washingtona in Lincoln svoje legende, niso mogli tega storiti okoli Paina, zato najraje vidijo, da bo čim prej pozabjen.

Dolžnost svobodomiselnosti pa je, da visoko drže plamenico spomina na velikega bojevnika Toma Paina.

Najbolj smešno je to, ko avtor švrka svojega kolega ali kolege v romanu, osebno se pa liže okrog njih. Ako meni ne verjame, vam to lahko drugi pove-deto.

Ce se bo tako nadaljevalo, bo-mo enkrat tudi mi vprašali za pravico, da namalamo te junake, ki jim metropoličani pravijo, da so—bedaki. In ne vem, zakaj naj bi Prosveta za nekaj plače-ovala, ker boljše dobi zastoj od dopisovalcev. Potem pa še sliši-mo, da je pre malo plače, še kvod-er na uro ne. Jaz bi ne dal niti 60 minut na uro človeku, o ka-terem se govori, da ni to, kar nekateri mislijo, da je, ampak je le zato zraven, da kaj od njih dobi.

Danes čitam, da se naš glavni tajnik Fred A. Vider jezi na Krista Štokelna, ki ga tudi nekaj lomi. Kolikor morem jaz reči o Kristu, je le to, ko sem ga opa-zoval na zadnji konvenciji, kako je štel glasove, da je v primeri, če je bil predlog njemu po volji ali v prid, vedno naštel glasov kakor je zvezd na nebu. Če ni bil predlog njemu po go-du, je videl le mesec, rimsko ce-sto glasov je pa kar ven izpustil. No, kaj hočemo. Če imamo pa-riamentarni red z dviganjem rok, se pri štetju lahko vsakdo zmoti, in mi ne smemo zameriti.

Vemo tudi to, da so pri nas v metropoli člani nekaterih druš-tev zelo agitirali, da potegnejo v svoja društva čim več članov od drugih društev SNPJ. No, pa kdo bi tudi tukaj zameril, ker to je veliko lažje, kot pa pridobivati nove člane v društva. Mi nismo nič zamerili in tudi pri-tožbe nismo poslali naši federaciji.

Danes sem tudi opazil moje ime v imeniku glavnega odbora. Čudno se mi vidi to: tolikokrat sem se že podpisal "Frank Barbič", v glavnem uradu pa še zdej ne znajo zapisati mojega imena, ker me pišejo, "Barbich". Jaz nisem dosti v šolo pohajal, vendar pa vem toliko slovnice, da za Barbiča zadostuje "č" in ni potreba še "h".

Frank Barbič. 53.

Vsakega neka!

Rock Springs, Wyo.—Pri nas se dela sedaj po pet dni na te-den. Večkrat me je že kdo vprašal, če bi se dobilo delo v jami. Naj povem, da lahko, ako nisi 50 let star in ako boš od zdrav-nika potrjen. Sedaj je še ta si-stem, da mora vsakdo k zdrav-niku, toda če bo vojna dolgo tra-jala, bodo kompanije tudi ta si-stem odpravile. Tega tudi ni bilo med zadnjo vojno: samo da si dosti premoaga produceral, pa je bilo "okej". Zdej gre vedno več fantov tudi iz jam v vojno.

Ko so lani začeli fante klicati v armado, so bili žalostni starši in fantje. Sedaj, odkar so začeli Japonci drezati v Strica Sama, je pa vse drugače; vse bolj ko-rajžno gredo v armado, vedoči, da je Amerika njihna in da za-hrbtnežem ne bodo kar tako pu-stili, da bi delali z njimi kakor svinja z mehcom. Vsa čast in spo-štovanje fantom in možem.

V G. N. sem čital, da so v Za-gorju ob Savi Nemci ustrelili kmeta Mihaela Škrinarja, ker jim ni hotel prepustiti domači-je. Tudi k nam je prišla slična vest, da so Nemci prišli na Ma-lenski vrh nad Škofjo Loko k mežnarju Antonu Tavčarju in mu ukazali, da jim mora dati živino. On jim je odgovoril, da jim živine ne da, nakar so ga v pričo žene takoj ustrelili in živino odgnali. Koliko je resnice na tem, se sedaj ne more dognati, ker je pošta tako zapeta.

Pred dobrim mesecem je gl. tajnik SNPJ pisal v Prosveti, da se bo mogoče kaj dalo napraviti v korist dvadrolarskega sklada. Sedaj pa bolniški tajnik br. Gra-

dšek pojasnjuje, da kar je kon-vencija sklenila, tako ostane, namreč do 90 dni cele podpore na leto. Pač slabo za pridobiva-nje novih članov. Delegat iz Ca-lifornije bi bil lahko doma ostal. Pogledjmo kakor hočemo, na vseh straneh lahko vidimo, da naša mati SNPJ veliko bolj skr-bi za otroke kakor za tiste čla-ne, ki že nad 30 let skupaj no-sijo, da jednota lahko daruje \$5000 na leto za šport, stari naj pa pomrjejo, da bo mir. Ko pri-de kak glavni odbornik v to ali ono nasebino, ima polna usta samega bratstva, na konvenciji pa ni bilo nikogar, ki bi bil kaj koristnega predlagal za stare člane, čeprav so tudi oni že v le-tih.

Slišal sem, da je br. Petrovich dober predsednik konvencije. Mogoče, toda zadnja konvencija tega ne potrjuje, ker je pustil, da so člani, zavarovani v dolar-skem skladu bolniške podpore, glasovali in torej odločili, kakšno podporo dobe člani v dvado-larskem skladu, kar bi po pravi-ci ne smeli. Ampak, kar je, to je, je nekdo rekel. Kako bi bila konvencija ustrela čitateljem Prosvete, ako bi bila tako ukre-nila, da zopet izide sobotna šte-vilka. Pa zopet nič.

Stenski koledar je pomenljiv, pa vendar bi tako bogata mati kot je jednota lahko dala članom kaj boljšega za novo leto. Tudi tukaj šparamo.

Z veseljem človek čita, kako Hitler napreduje proti domu; toda, ali bo prišel do doma; še se ne ve. Jaz bi rad videl, da bi ga kak Slovan dobil v roke, po-tem bi mu pa nič ne pomagala božja pomoč. Kako se bo neki vse to končalo, namreč kdo bo prej drugega spravil ob življen-je: Hitler Goeringa, ali Goering Hitlerja. Eden od teh bo go-tovo prej zmrazil predno bo voj-na končana. Jaz bi najraje videl oba v grabnu na mrtvaškem odru.

To se ve, da Stric Sam ne bo več tako zaupljiv kot je bil do 7. dec. 1941. Musso je tudi utih-nil o svoji "nepremagljivi" ar-madi, ker ve, da ni za nikamor. Italijani so na splošno vsekar bolj pametni kot izgleda na po-vrhu, ker niso preveč vneti za masno klanje in Mussolinijev imperij. Dajte jim polente, ma-karonov in vina, pa so najbolj veseli.

Draginja že tudi gleda izza ogla; se že pozna pri obleki, obu-tju in tudi druge življenjske po-trebščine so dražje. Ne vem pa, kakšno ceno imajo grehi sedaj na trgu. Med zadnjo vojno so se podražili za 50% na sto fun-tov. Ampak je tudi pri tem do-sti tatvine in butljanja. Kar se mojih škapulirjev tiče, ne dobim patenta, da bi jih koval.

J. Pintar. 10.

Zahvala in drugo

Imperial, Pa.—V imenu naše-ga društva 106 SNPJ in gospo-dinjskega odseka se iskreno za-hvalim vsem članom in članic-am, kakor tudi vsem prijatel-jem in znancem, ki so se v mi-nulem letu udeležili naših vese-lic in prisolav. Tudi letna vese-lica našega društva na starega leta večer je dobro izpadla. Bila je lepa udeležba, za kar se še enkrat zahvalim vsem udeležem-cem. Prav tako hvala Joevu Koračinu in njegovim godbeni-kom, ki so nas tako lepo zabava-li. Zaigrali so jih par tudi za naše drage, "ki se za nas voj-skujejo," zraven pa tudi zapeli "God Bless America."

Podpisana je bila zaposlena v kuhinji in nisem bila v gornji dvorani, ko so se poslavljali od starega leta in pozdravljali novo leto 1942. Domači pa so mi po-

William L. Batt, član Rooseveltovega posvetovalnega sveta.

vedali, da takega slovesa še ne pomnijo, kot so ga naredili Ko-račinovi muzikantje. Navzočih je bilo tudi precej vojakov, med njimi tudi člani našega društva. Sedaj so gotovo že vsi odšli na-zaj v armado.

Iz naše okolice je šlo že lepo število fantov v armado Strica Sama. Sedaj, ko je Amerika na-padena, je nas vseh ameriških državljanov dolžnost, da ji po-magamo, kakor tudi njenim za-veznikom, ki so za svobodo in demokracijo. Zatorej kupujmo obrambne bonde in znamke, ko-likor nam je mogoče. Pomagaj-mo tudi Rdečemu križu.

Tudi pri nas nameravamo na-praviti veselico, od katere bo šel dobiček za Rdeči križ. Dan ve-selice bomo sporočili v Prosveti. Na delu so že odbori od društev 106 in 716 SNPJ ter od društva 29 ABZ in gospodinjskega kluba. Upam, da se bodo člani ude-ležili te veselice v velikem šte-vilu. Vsi ste že sedaj uljudno vabljeni.

Sedaj pa še nekoliko novic iz naše okolice. Vreme imamo sko-raj vsak dan drugačno. Po no-vem letu je bila velika zima, kar 26 pod ničlo. Takega mraza ne pomnijo niti stari ljudje. Pri nas je v kleti zmrazil krompir. V jeseni ga je bilo zelo malo, se-daj je pa še ta zmrazil. Gotovo je ta zima še tudi kje drugega naredila škodo. Saj še pregovor pravi, da zima nikomur ne pri-zanese, kakor tudi vojnska ne.

Delavske razmere so se v tej okolici zelo poslabšale, posebno pa premogarji že več ko mesec dni zelo slabo delajo. Tudi par-ne lopate v "odprtih" rovih po-čivajo. Soproj podpisane in si-novi že dva meseca ne delajo. Upamo, da se bo v kratkem pri-čelo z delom.

Danes, 21. jan., ko to pišem, je lepo vreme. Prej ko skončam, se z družino vred iskreno zahva-lim številnim prijateljem za po-slana božična in novoletna vo-ščila in enako želimo tudi mi vam. Anna Gorenc. 106.

Nekaj spominov

Hermine, Pa.—Zopet vas nad-legujem s to mojo okorno pisa-vo. In to zaradi naše ljube rojst-ne grude, kjer nam je onkraj morja tekla zibelka vsem nam priselencem. Ne samo v zibel-kah, marveč tudi v kadunjah so nas zibale naše mamice. Ži-vo se še spominjam moje ljube mamice. Potem, ko sem ven iz zibelki skobacal, mi je nešteto-krat pravila, kako me je nego-ovala in pestovala.

Enkrat bi bila moja malenkost skoraj za večno zapečatená, da ni bila mati tako previdna. Zgo-dilo se je takole: Nekega dne v pomladnem času sta šla oče in mati listje grabit v hosto za vas-jo. Tam je bila precej huda str-mina, okrog 35 stopinj; Mati me je nesla v kadunjah s sabo v gozd, kjer me je položila pod

gaber, to se pravi na spodnji stran, tako da sem bil varen pred vsako nezgodo, če bi kakšen ka-men priletel s strmine. Oče in mati sta pričela grabiti listje, jaz, takrat njih edini sinček, sem pa ležal v tisti zibelki pod gab-rom. Nista še dolgo grabila, kar se je vtrgala velika skala v stu-mini in priletela naravnost v ti-sti gaber, pod katerim sem jaz čaka boljše bodočnosti. In da ni bilo drevo močno in mati ta-ko previdna, bi vi čitatelji zdej gotovo ne čitali teh vrstic.

Potem, ko sem že malo dorasel in smo šli ravno v tisti listjak grabiti listje, sta mi maba ljube mati in oče rekla: "Francelj, diš tale gaber, kako je razbiti zdej trnhi?" Vprašam jih, zakaj trnhi in mati pripomni: "Ej, ljubi moj sin, če bi tega gabra ne bilo tukaj takrat, ko sem je v zibelki položila na trnpesto, bi ti danes tega ne vprašal, bi trnel mesto tega gabra. Vidiš, sinko, tam le gor (mi poka-že) se je utrgala pošast v obliki skale in se prikotnila ravno sem dol pa udarila ob tega tvojeja angelja varuha in tukaj obšla." In res je bila tista skala le tam, da smo potem po nji pose-dali kot na kakršni kamniti mizi.

Pa pravijo, da oče in mati ni-sta nič. Seveda nista nič, ali njuna previdnost in skrb je pa le nekaj, kar šteje. Pravijo, da previdnost je mati modrosti, ni-čemernost pa mati vseh pregeh. Torej bodimo previdni v vseh ozirih in ne spuščajmo se v pro-globoke vode, čeprav mislimo, da lahko preplavamo Atlantik. Torej ga in ne, kakor se vzame.

Pred par tedni sem čital v Pro-sveti, da tam v tistih mojih kra-jih pod Gorjanci sedaj Italijan makaroni grabi namesto listja. Ja, kako se svet hitro suče, bo zopet rekel kdo in dodal, da grom z duhom časa naprej. V re-nici prav po polzevo napreduje-mo v vseh ozirih. "Palitika"—to je čudna žival. Brez repa, brez nog, brez glave leti ko ta-ženit hudiček po vseh štirih ve-trovih sveta.

Dandanes ni z duhom časa ve-d v modi hoditi in se tudi daleč ne pride. Ampak s pomočjo "lintverja" in gasolina si pa ta-koj na mestu. To vem iz lastnih izkušenj. Na primer, če grem na "hitch-hike" samo z duhom časa, nikamor ne pridem v enem dnevu; če mi je pa sreča mila in dobim dobrega človeka z želez-nim konjem, sem takoj v Ohio pri mojih starih prijateljih. Ni-koli ne bom pozabil Johna Jev-nikarja in njegove soproge le-od mojega lanskega potovanja v Ohio. Vse je šlo kot po maslu: trikrat sem vstopil in trikrat iz-stopil in že sem se znašel v Je-vnikarjevi kuhinji v Bessemerju od tam pa nisem imel več daleč do mojega cilja.

Takrat me je resno skrbelo, kje bom prenočeval. Vprašal tujeja človeka ni noben živ. Iz Jevnikarjevimi smo bili do ta-krat popolnoma nepoznani. Ven-dar pa je John po kratkem mi-govoru rekel svoji ženi, naj mi skuha par klobas in tam v klobi pri zidu se naj malo oglasi. Po tistih besedah sem bil do-čmač in nihče bi me ne mogel pregnati v črno noč, kjer je me-žilo kot za stavo, jaz pa sto mi-od doma pod tujo streho.

Včasih premisslujem vsake-nejše grehe, katerih pa jaz nisem storil, marveč se porajajo iz ko-pitalističnega sistema. Ravno v današnjem času se nahajamo na pred vesoljnim potopom. Torej bodimo previdni in bodimo ljube hvalni za vsako pomoč, ker, kdor v sili pomaga, dvakrat pomaga. Frank Fink. 206.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 30. januarja 1922)

Domače vesti. V Star Cityju, W. Va., je vlak do smrti po-vozil Levrencia Zupana iz Je-vornika na Gorenjskem, član SNPJ.

Delavske vesti. V Altooni, Pa., so zastavkali oblačilni delavci. Inozemstvo. V Londonu so v bruhanju novi izgredi brezposel-nih delavcev.—V Rimu je umrl papež Benedikt.

Sovjetska Rusija. V Moskvi pravijo, da bo sovjetska Rusija zahtevala sto milijard rubljev odškodnine od antante za škodo med civilno vojno.

R. J. Thomas (levo), predsednik svine unije CIO, in C. E. Wilson, predsednik korporacije General Motors.

Vesti iz podjarmljene stare domovine

DRAŽA MIHAJLOVIČ—VOJNI MINISTER

Besede dr. Svetislava Petroviča o četniški borbi v Jugoslaviji

New York, 13. januarja 1942. (JCO).—Naš znani radijski govornik za Jugoslavijo je imel 13. januarja iz New Yorka po postajah WRUL in WRUW Radio Bostona svojo redno oddajo v srbohrvaščini, v katerem je razložil pomen imenovanja Draže Mihajloviča za vojnega ministra in med ostalim je dejal:

„Naše matere in sestre bodo danes prižgale luči pred svetimi podobami v slavo božjo in za zdravje in srečo generala Draže Mihajloviča in njegovih nesmrtnih junakov. Naš slavni narod stoji danes pred vsem civiliziranim človeštvom očit v zarjo nesmrtnih slave.

Človek, ki se mu je posrečilo z najmanjšimi sredstvi zbrati veliko in viteško vojsko, ki je za njo najbolj oboroženi človek v vsej zgodovini sveta, Hitler, dejal, da je uničena, je postavljen za vojnega ministra v naši domovini, ki je danes vsem drugim narodom vzor, kako se v resnici bori za čast in svobodo.

Ves ameriški in svetovni tisk in vse radijske postaje poročajo od sinoči neprestano vesti o imenovanju Draže Mihajloviča in poročajo z največjim navdušenjem o tem človeku, ki je že več mesecev v središču pažnje in občudovanja vsega sveta. Sprememba jugoslovanske vlade je napravila najboljši in najglavljivi vtis, zlasti zaradi vstopa Draže Mihajloviča v vladno Svobodana Jovanoviča.

Sinočne prve vesti, da je naš general Draža Mihajlovič v srbskih planinah postal vojni minister, so povzročile v vsej Ameriki in v vsem kulturnem človeštvu največje zadovoljstvo. To je čisto razumljivo za tiste narode, ki postavljajo svobodo, čast in dostojanstvo naroda pred vse drugo.

Naš narod je hotel biti svoboden. To je pokazal marca meseca prejšnjega leta, ko je v naši zemlji zagrmel upor narodne zavednosti in ko je general Simović 27. marca uresničil željo ljudstva. Po drugi strani je Draža Mihajlovič, ki se je z oboroženimi Srbi umaknil pred silo premočnega sovražnika v planine, pokazal, da naš narod se ni nehal boriti navzlic vsem napakam in navzlic vsem izdajstvom. V veličastni vojski generala in ministra Draže Mihajloviča je nad sto tisoč junakov.

Naš narod je pred vsem svetom pokazal, da hoče brezpogojno braniti tisto, kar pomeni nekončno vrednost, svobodo v časti. Postavljen je Draža Mihajlovič za vojnega ministra kaže, da nikdar ne bomo zapustili borbe, vse do polne in slavne zmage skupaj z našimi močnimi zavezniki in brati po orožju, Amerikanci, Britanci, Rusi, Kitajci in drugimi. Ne bomo odšli iz boja, vse do polne zmage svobode nad izdajstvom, zmage dobrega nad zlim, zmage svetlobe nad temo.

Naš narod je med izbranci še od Kosova. Hitler in njegovi slapci, ki so se s Hitlerjem zapletli proti našemu narodu, niso računali s tisto iskro globoke vere, ki je stoletja tlela v duhu

neustrašenega srbskega naroda in njegovih junških sinov.

Vsi ti zarotniki s Hitlerjem vred niso opazili, da je bila duša našega naroda, ki je nesmrtna in večna, oborožena s svetim plamenom svobode. A tak narod, pa najsi ga strahopetneži predstavljajo pri upravi, tak narod, pravim, s tako dušo, je nepremagljiv, pa naj bodo Hitlerjevi tanki in Stuke še taki, pa naj bo njegovo ostalo orožje še tako, s katerim so vdrl v našo zemljo.

Hitler je računalo samo s svojo veliko in premočno vojaško motorizirano in mehanizirano silo. Ta motorizirani Atila, Hitler, se je uračunal, pri vsej svoji motorizaciji, mehanizaciji v Srbiji, Bosni in Črni gori. In tako sedaj v planinah naše viteške domovine prav prihaja tista stara narodna: „Boj ne bije svetlo orožje, boj bije srce junaka.“

Pismo iz Londona

(Izvirno poročilo Prosveti)

22. decembra 1941.

Najbrže ste že veliko izvedeli o tem, kako je odjeknilo po svetu, ko je „Amerika prišla v vojno.“ Čitali ste o takih „reactions“ po časopisju, slišali poročila na radiu. Upam, da ste slišali onega o britskih otrocih, kako oni gledajo na dogodke. Najprej smo ga slišali tukaj. Zdelo se mi je tako zanimivo, da sem si mislila, da vas moram opomniti nanj. Poiskala sem Miss Robertson, ki je imela ta imeniten govor na radiju in zvedela še veliko več, kar je vredno omeniti. — Miss Robertson je izredno inteligentna mlada pisateljica novel. Nekdo mi je rekel, da je posebno dobro znana v Ameriki. Rekla mi je, da dobro pozna Vašo deželo: „bolj New York, kakor pa Chicago, in tam je toliko Ircev, da ne srečaš nikogar drugega, tako da nisem vedela, da je tudi Slovencev povsod po svetu.“

B. B. C. daje angleškim otrokom vsak teden razlago svetovnih dogodkov. Kratek govor, ali po navadi izredno dober. Kako tudi, da ne, saj imajo za to komentarje, ki so med najboljšimi. Tako n. pr. Vernon Barlet, znani novinar in zdaj parlamentarec. Novica vseh novic je bila takrat „Ameriko so napadli Japonci.“ Miss Robertson je hotela slišati, kako bodo otroci sprejeli to pot razlago političnih dogodkov na radiju. Skupaj z otroci je poslušala v L. C. C. šoli v Paddingtonu, London. L. C. C. so občinske šole, odprte vsem otrokom, dečki in deklice se v njih vzgajajo skupaj. Paddington je reven londonski okraj, delavske družine živé tam, ubožnejše delavske družine. Kaj, če otroci niso bili evakuirani na deželo? Dve tretjini teh otrok so bili ves čas v Londonu staršev ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi jih pustili od doma. „Ne veste kakšen križ imamo z evakuacijo med delavskimi družinami. Če moramo umreti, je boljše, če smo vsi skupaj,“ od tega prepričanja jih spreobrnil je Bog pomagaj. Ena tretjina jih je bila zunaj, pa so prišli nazaj v mesto. Zakaj? Starši so tako hoteli, otroci so tako hoteli. Da je bilo na

In res, naši junaki, Dražini junaki, bijejo boj, neukrotljivi s svojimi hrabrimi srci in s svojim nesmrtnim duhom, katere s široko odprtimi očmi občuduje in navdušeno opazuje vsa Amerika od predsednika Roosevelta ter ves civilizirani in kulturni svet. Predsednik Roosevelt gleda danes v vas, junaki, tiste, ki so se prvi ravnali po njegovih zgodovinskih besedah: „Rajši umremo stoje kot pa živimo kleče.“

Predsednik Roosevelt in angleški premier Churchill, Stalin in Čangkaikaj ter ostali zavezniki in prijatelji vedo, da ste vi, naši junaki in bratje na bojiščih naših planin, dobrih in ljubkih dolin, pod poveljstvom našega vojnega ministra, polkovnika Draže Mihajloviča. Vsi oni vedo, kaj vi hočete, vi, ki danes predstavljate in izpovedujete uporno voljo našega naroda in njegove želje. Oni vedo, da vi v imenu našega naroda hočete svobodo pred vsem in nad vsem. S tem vi kažete, da naš narod stoletja bije boj za tisto, kar je najvzvišenejše in kar je vredno največjih žrtev.

deželi preveč pusto! Da je tam tak dolgčas, ker se nič ne zgodi! Ej, londonska ulica je najlepši kraj na svetu — najzapelejši kraj, ki mu ni para. Kdor se je enkrat igral in rastele na njej, ne more več živeti brez nje.

V razredu imamo 35 dečkov in deklic v starosti od 9 do 11 let. Seveda, vesti o ameriški usodi so jim bile že dobro znane, tole, kar so zdaj slišali na radiju, jim ni nič novega več. Ob 8 zjutraj in 6 zvečer redno poslušajo vesti na radiju. Ker pri njih doma ni otroške sobe, samo ena skupna soba je za dnevno življenje vse družine. Tako poslušajo radijo z odraslimi in slišijo njihov komentar. Miss Robertson pravi, da so zato bolj zrel v svojih sodbah in znanju, kakor pa otroci premožnejših družin, ki so v teh letih še čisto otroci, v tej politični debati, tako navdušeni nad „Miss“, da so pozabili na šolo, red in mir. Ročice so šle v zrak, mahale so in migale, vsakdo je hotel kaj povedati. „Miss, Miss, Miss,“ je najprej čikvalo iz vseh vrat in kotov. Potem pa so prišli ven iz klopi, drenjali so se pred učiteljskim odrom, da bi imeli več prilike govoriti.

Gospodična jih najprej vpraša, če so bili oni tudi tako začuden nad japonskim napadom na Ameriko, kakor ves ostali svet. Ne, seveda ne. „It stands to reason,“ se je kopiril malček. „Kaj, kaj ti pove pamet?“ — „Japonci so imeli pakt s Hitlerjem, niso?, nihče nima rad Hitlerja in pakt podpisje z njim samo oni, ki hoče kaj profitirati. Pamet govori, da so morali napesti prej ali slej nekje.“ Razgovor preide na potek vojne. Če bo Japonska vzdržala dolgo. „Mislimi morate, da ni ne konca ne kraja japonske mornarice. Ne bo je tako hitro konec.“ Fantek je izvedenec za mornarice vsega sveta. Vse ve, iz kakšnih ladij obstajajo, kdo jih ima koliko, kakšne vrste. Družina se je preselila iz Portsmoutha. Njegov stari oče je bil v mornarici, njegova dva strica sta danes v mornarici. Eden služi na „Prince of Wales.“ Takrat še nisimo slišali o nesreči te bojne ladje, sicer nam bi fantek povedal kaj

„Ameriški zrakoplovi! Flying Portresses!“ „Stands to reason“ se je spet oglašil. Vse ve o njih. Pa ne mislite, da ta deček le govori. Tudi obnaša se kot velika osebnost. V začetku vojne je bil evakuiran nekam v Buckinghamshire, lepo razdaljo ven iz Londona. Postalo mu je dolgčas na deželi, stozilo se mu je po mestu. Odpravil se je na pot. Denarja ni imel, torej peš. Nekaj časa je hodil, nekaj časa se vozil pri usmiljenih voznikih, ki so ga vzeli s seboj, dokler so imeli isto pot. Prišel je domov v Paddington. Domača hiša zaklenjena: oče zunaj na delu, mati na delu. Splezal je skozi okno in bil doma. „Bal sem se samo, da bi kdo mislil, da hočem vlomiti v hišo in bi me zaprli.“

„Imeli smo sijajen čas vsi skupaj: otroci in učitelj in jaz. Nihče se ni nadejal tako končnega popoldneva. Na koncu pa mi reče učitelj: „Če hočete biti razočarani, pridite z menoj v razred starejših — 12 do 14 let! Sprašovala sem jih, trudila sem se z njimi, hotela sem jih zanimati za to in ono stvar: nič, nobenega uspeha. Sramežljivo so pogledovali in pobešali očesa niso se upali govoriti, če so imeli kaj povedati. Bilo je kakor dan in noč. Na isti šoli, z istimi učitelji: pa taka razlika. Kaj vem, če je kriva temu razlika v starosti ali kaj, ampak človek ne bi verjel.“

Guard Your Country and Your Loved Ones

Right now, thousands of young American soldiers and sailors are risking their lives to protect yours. Patriotism, your own self-protection, demands that you do your part, now!

Start buying United States Defense Savings Bonds and Stamps immediately. Back down the aggressors with your dollars. Bonds are on sale at banks and post offices. They cost as little as \$18.75. Put your dimes in Defense Stamps and they, too, will go to work.

America needs your money for a very important reason—to safeguard your country, your life.

več o tem dogodku. Tradicija pa je le v družini, čeprav živi v Paddingtonu.

Mada deklica se je oglašila — če ste že slišali to na radiju, vem, da niste pozabili — tako dobro je bilo: „Japonci se mi ne zde nič kakor osebe, bolj so kakor stvari.“ In ona pripomba o japonskih vojnih, ki se ne bodo mogli nikjer zatajiti, ker jih lahko vsak takoj spozna. Nizozemci in Belgijci in Francozi bi bili najbrže zadovoljni, če bi mogli tako lahko spoznati nemške vojne, ki so padali iz zrakoplovov preoblečeni v nune, duhovnike in podobno. Res, ti malčki imajo domišljivo.

Kako se bo Amerika obnašala v zračnih napadih? „Tako kakor smo se mi. Popolnoma kakor smo se mi.“ Mislite, da bo vedela, kako „take it?“ „Seveda, kakor smo mi znali „take it.“ In so res znali. Ker Paddington je trpel veliki. Njihova šola je bila letos spomladi zadeta, deloma porušena. Veste, da ni nihče spal v oni noči, ker njihovi domovi so vsi tam blizu. Ali drugega jutra so, prišli vsi učenci v šolo brez izjeme. Nihče ni manjkal. Učitelj jih je moral poslati domov, ker ni imel prostora za nje. Ko ga je našel drugi dan, so bili vsi šolarčki na svojih mestih, kot da bi se ne bilo nič zgodilo. „They are a tough lot, je rekla Miss Robertson, pa se tudi zavedajo tega in so ponosni na to.“ In čisto za trdno so prepričani, da bo z Ameriko enako. Ker Amerika je za dečke junak med vsemi narodi. Zakaj? Amerika ima najhitrejšje vlake, največje zrakoplove, vsakdo ima tam avtomobil, kakšna dežela! O Ameriki mislijo vse najboljše, od nje pričakujejo največ. Amerike ni mogoče kritizirati v nobenem oziru. Deklice so menda bolj objektivne in ne prisegajo na vse, kar je ameriškega. Da jih Hollywood in moška ženska lepota, ki prihajata od tam, še daleč ni tako razočaral, kakor ameriški mehanizem dečke. Paddington bi bil strašno prizadet, če bi šlo kaj narobe z Ameriko v tej vojni. Posebno moški Paddington od 9. do 11. leta.

„Ameriški zrakoplovi! Flying Portresses!“ „Stands to reason“ se je spet oglašil. Vse ve o njih. Pa ne mislite, da ta deček le govori. Tudi obnaša se kot velika osebnost. V začetku vojne je bil evakuiran nekam v Buckinghamshire, lepo razdaljo ven iz Londona. Postalo mu je dolgčas na deželi, stozilo se mu je po mestu. Odpravil se je na pot. Denarja ni imel, torej peš. Nekaj časa je hodil, nekaj časa se vozil pri usmiljenih voznikih, ki so ga vzeli s seboj, dokler so imeli isto pot. Prišel je domov v Paddington. Domača hiša zaklenjena: oče zunaj na delu, mati na delu. Splezal je skozi okno in bil doma. „Bal sem se samo, da bi kdo mislil, da hočem vlomiti v hišo in bi me zaprli.“

Imeli smo sijajen čas vsi skupaj: otroci in učitelj in jaz. Nihče se ni nadejal tako končnega popoldneva. Na koncu pa mi reče učitelj: „Če hočete biti razočarani, pridite z menoj v razred starejših — 12 do 14 let! Sprašovala sem jih, trudila sem se z njimi, hotela sem jih zanimati za to in ono stvar: nič, nobenega uspeha. Sramežljivo so pogledovali in pobešali očesa niso se upali govoriti, če so imeli kaj povedati. Bilo je kakor dan in noč. Na isti šoli, z istimi učitelji: pa taka razlika. Kaj vem, če je kriva temu razlika v starosti ali kaj, ampak človek ne bi verjel.“

Miss Robertson ima pred sabo na mizi pismo učitelja paddingtonske šole. V njem ji pove, da so otroci slišali zvečer na radiju njen opis obiska šole. Čudno znano se jim je nekam zdelo, ali ker niso vedeli, da je „Miss“ bila kakorkoli v zvezi z radijem, niso res verjeli, da je ona govorila o njih. Vprašali so učitelja. Povedal jim je, da je res, da je bila ona in da je govorila o njih. Še niso mogli verjeti. Ker „po radiju se je slišalo vse tako strašno imenitno, vse drugače, kakor v resnici.“

Miss Robertson ima pred sabo na mizi pismo učitelja paddingtonske šole. V njem ji pove, da so otroci slišali zvečer na radiju njen opis obiska šole. Čudno znano se jim je nekam zdelo, ali ker niso vedeli, da je „Miss“ bila kakorkoli v zvezi z radijem, niso res verjeli, da je ona govorila o njih. Vprašali so učitelja. Povedal jim je, da je res, da je bila ona in da je govorila o njih. Še niso mogli verjeti. Ker „po radiju se je slišalo vse tako strašno imenitno, vse drugače, kakor v resnici.“

Nova registracija za nabor

Vsi moški v starosti med 20. in 44. letom se morajo prijaviti izsvemil onih, ki so bili poprej registrirani

Predsednik Roosevelt je proglasil 16. februar kot dan, ko se vsi moški v Združenih državah v starosti 20 let do vključno 44 let morajo registrirati za vojaško službo po določbah vojnodobnega nabornega zakona. Ure za registracijo bodo od 7 zjutraj do 9 zvečer.

V državi New York pa je guverner Lehman, da ne bo preveč gneče, proglasil tridnevno registracijo. Guverner Lehman je določil dneve 14, 15. in 16. februarja za registracijo širom vse države, izvenš mesta New Yorka. V tem mestu bodo registracijski uradi odprti v dnevi 15. in 16. februarja.

Da-li bodo tudi guvernerji drugih držav sledili temu primeru, zlasti v državah z jako obljude-nimi mesti, ni še znano. Ako bo temu tako, se bo pravočasno objavilo v dotičnih krajih.

Naborni zakon, kakor je bil spremljen od kongresa, sicer določa končno registracijo vseh moških v starosti med 18. in 64. letom. Za enkrat pa se imajo registrirati le oni, ki so dosegli 20. leto starosti in niso še dosegli starosti 45 let. Predsednik je ozračil kot obvezance za registracijo vse moške državljane Združenih držav in druge moške osebe, ki so se rodili 17. februarja 1897 ali potem oziroma so se rodili 31. decembra 1921 ali poprej. Inozemci se morajo torej registrirati ravno tako kakor ameriški državljani. Po določbah nabornega zakona smejo inozemci iz nevtralnih držav zahtevati oprostitve od vojaške službe, to pa bi jih za vedno izključilo od možnosti, da postanejo ameriški državljani. Zakon tudi določa, da sovražni inozemci, dosedaj označeni kot Nemci, Avstrijci, Italijani in Japonci, ne bodo vpoklicani za vaje in vojaško službo, razun ako jih vojaška in mornariška oblast smatra za sprejemljive.

Oni, ki so bili že poprej registrirani, to je dne 16. oktobra ali 1. julija 1941, se jim ni treba zdaj registrirati. Mnogi izmed njih pa, ki so bili že pregledani in odloženi, bodo vpoklicani nazaj za reklasifikacijo.

Pričakuje se, da se bo 16. februarja registriralo približno 9.000.000 ljudi. Po cenitvah generala Lewis B. Herscheyja, ravnatelja naborne oblasti, bo mogoče dobiti za vojsko približno 400.000 iz skupine v starosti od 36. do 44. leta, skoraj 600.000 od skupine, ki je postala 21 let stara po zadnji registraciji in okoli 1.200.000 od 20-letne skupine.

Dodatno bo po cenitvi istega generala vsled reklasifikacije na razpolago za vojsko približno 2.000.000 ljudi več izmed onih, ki so bili že registrirani in odloženi iz enega ali drugega razloga.

Uradnik naglašuje inozemcevo pravico do dela

Robert P. Patterson, podtajnik vojne, se je priključil tim dalj vedjemu številu federalnih uradnikov, ki pozivajo delodajalce, naj ne odrekajo inozemcem pravice do dela, ker so inozemci. V izjavi, objavljeni po publicističnem uradu vojnega departementa, je Mr. Patterson rekel: „Izključenje lojalnih inozem-

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2637-53 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

- GLAVNI ODBOR**
- Izvršni odbor**
- VINCENT CAINKAR, gl. predsednik 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 F. A. VIDER, gl. tajnik 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 WILLIAM RUS, pomoč. taj. 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 MIRKO G. KUHEL, gl. blagajnik 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, tajnik bol. odd. 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 MICHAEL VRIHOVNIK, direkt. mlad. oddel. 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 PHILIP GODINA, upravitelj glasila 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

- Podpredsedniki**
- MICHAEL H. KUMER, prvi podpredsednik Box 64, Universal, Pa.
 CAMILUS ZARNICK, drugi podpredsednik 3287 W. 65th St., Cleveland, Ohio
- Districtalni podpredsedniki**
- JOS. CULIKAR, prvo okrožje 417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.
 JAMES MGLICH, drugo okrožje R. D. No. 1, Oakdale, Pa.
 RAYMOND TRAVNIK, tretje okrožje 7625 Middlepointe, Dearborn, Mich.
 JOHN SPILLAR, četrto okrožje 3927 Randall St., St. Louis, Mo.
 URSULA AMBROZICH, peto okrožje 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
 EDWARD TOMSIC, šestno okrožje 823 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

- Gospodarski odbor**
- MATH PETROVICH, predsednik 253 E. 15th St., Cleveland, Ohio
 VINCENT CAINKAR 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 F. A. VIDER 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 MIRKO G. KUHEL 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JACOB ŽUPAN 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
 DONALD J. LÖTRICH 1837 So. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
 RUDOLPH LISICH 700 E. 26th St., Cleveland, O.
- Poradni odbor**
- ANTON ŠULJAR, predsednik Box 27, Arma, Kansas.
 FRANK VRATARIČ 315 Tener St., Luserna, Pa.
 FRANK BARČIČ 1811 Muskoka Ave., Cleveland, Ohio
 ANDREW VIDRICH 708 Forest Ave., Johnstown, Pa.
 JOSEPHINE MOČNIK 747 E. 86th St., Cleveland, Ohio

- Nadzorni odbor**
- FRANK ZAITZ, predsednik 2501 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 MILAN MEDVEŠEK 10933 Arcade Ave., Cleveland, Ohio
 ANDREW GRUM JR. 618 McKinzie Rd., Detroit, Mich.
 JOHN OLIP 231 So. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
 FRED MALGAI 25 Westlax Ave., Peru, Ill.

- Zdravnik**
- F. J. ARCH 618 Chestnut St., N. S., Pittsburgh, Pa.

Izjavov od privatnih služb radi njihovega inozemskega rojstva je neameriško početje in je v kvar mnoštvo delavstva, toliko potrebnemu za vojna prizadevanja.

„Pretežna večina inozemcev v Ameriki je lojalna tej deželi in želi pomagati, kar se da, da se doseže zmaga. Justični departement je izjavil, da je le 3000 izmed 5.000.000 inozemcev v Ameriki smatral za zadosti nevarne Združenim državam, da jih je interniral.“

„Zatiranje nedolžnih inozemcev je navada totalitarnih vlad in je nekaj, kar tukaj ne smemo trpeti. Zraven tega, ko potrebujemo vsakega možnega delavca za vsak mogoč stroj, pomeni potrat delavskih moči, ako kdo noče dati dela človeku radi ne utemeljenega vzroka.“

„Le v slučaju dela na strogo zaupnih vojnih kontraktih so delodajalci obvezani dobiti posebno dovoljenje za uposlenje inozemcev. Podatki pokazujejo, da je mal odstotek ni dobil takega dovoljenja.“

Hvaležnost

— Odkod pa prihajaš prijatelj? — S kolodvora. Moja stara se je odpeljala na počitnice. — Od česa imaš pa tako rdeče roke? — Lokomotivo sem božal.

V blagi spomin prve obletnice smrti dragega sopraga in očeta

GAŠPERJA MEDIŽERJA

kateri je preminul 27. januarja 1941.

„Dolge dneve in noči si premal izpolnjeje Tvoje. Čakal na odpravlja a vse zaman.“

Očeli si končno k mirnemu počitku tje kjer si našel in na skrbst.

Bi si svest, da boš soprag in skrben oče in tako ostaneš v naših srcih do konca naših dni.“

Počivaj v miru! Zaljubljeni ostali: Gertrude Mediszer, sopraga. Anna, omožena Bryant in Julia, omožena Princ. hčerki Jack in Tony, sinova. West Frankfurt, Ill.

Naznanilo in zahvala

Globoke žalosti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancom izloščno vešč. da je preminul naj ljubljeni oče in soprog

VINCENT ANDREWSON

Rojen je bil 28. okt. 1905 v Keystone Shaft—Hermine, Pa. Umrl je 3. dec. 1941. Bolehal je leto dni za sušico. Pokopan je bil po civilnem obredu 6. decembra 1941 na Madison pokopališču. Bil je član W. B. F. No. 154. in 615 S.N.P.J. Hvala lepa obema društvoma za obilno udeležbo pri pogrebu, ter lepa hvala vsem, ki ste nas tolažili v težkih urah žalosti. Srčna hvala za darovane vence in cvetlice ali drugačne prispevke sleditimi: Mr. & Mrs. Joseph Andrewson, starišem pokojnika, Mr. & Mrs. J. W. Andrewson, Mr. & Mrs. E. Andrewson, Mr. & Mrs. Lawrence Contella, Mr. & Mrs. Wm. Wilhelm, Mrs. Mary Serro, Mr. Martin Serro, Mr. & Mrs. Fr. Serro, Mr. & Mrs. John Serro, Mr. & Mrs. Joseph Serro, Mr. & Mrs. Louis Serro, Mr. & Mrs. Adolph Beloh, Mr. & Mrs. Frank Garban, Frank John in Tony Garban, Mr. & Mrs. Frank Golobich, Mr. & Mrs. Anthony Kianchar, Mrs. Joseph Drap, Frank & Louis Drap, Mr. & Mrs. Joseph Baloh, „Serro Diner“ uposlenec, Mr. & Mrs. John Moler, Mrs. Antonia Moler, Mr. & Mrs. Petrini, Mr. & Mrs. Giovanni, Mr. & Mrs. Frank Natalie, družini Kirk, Castell-shanon, Mr. Louis Režič iz W. Newton in lepa hvala tudi lokalni U. M. W. of A. in Renton, Pa. Srčna hvala vsem, ki ste ga obiskali in ževali ob mirvaškem odru, vsem, ki ste ga spremlili na njegovi sednji poti k mirnemu počitku na pokopališču. Ti pa ljubljeni sednji poti k mirnemu počitku na pokopališču. Ti pa ljubljeni neposrebljeni naš soprog in oče počivaj v miru in hladni zemlji. Zaljubljeni ostali: Rosa Andrewson, soproga, Donald in Robert, sinova, Margaret in Shirley hčerki, oče in mati, bratje in sestere in več drugih sorodnikov, Hermine, Pa.

Ameriški letalski kadetje na Governors Islandu, N. Y.

ODPLAVLJENCI

IVAN JONTEZ

(Nadaljevanje.)

"Ze res... a kdo je vzbudil hudobo v teh nesrečnih ljudeh? Amerika, brezobzirna Amerika najbrezobzirnejšega individualizma, ki pravi: 'Kaj zato, če jih mora tisoč poginiti, da le ti dobro živiš!' In potem... ko so mi že lastni rojaki odjedli zaslužek, zakaj mi ga ni dala Amerika? Zakaj so me na besede ovaduharjaka vrgli iz tovarne? Ej, težke grehe si kopiči na grbo ta tvoja Amerika!..."

"Amerika, ki o nji govoriš, je Amerika — dolarja..." je tiho odgovorila Jennie. "Ta Amerika nima me duše ne srca! Brezobzirna je, samogoltna do skrajnosti, trda in neumljena, zlobna... Toda pod grobo, nelepo skorjo te Amerike živi druga Amerika — Amerika duše in srca! Tako malo vas sluti to Ameriko globin, ki pa bo navsezadnje vendar le zmaga-la, prišla do izraza in veljave..."

Jakob je postal prijaznejši. "Imaš prav... povsod je tako, ne samo pri vas! Naglata, z ostudnimi tvori pokrita vrhnja skorja tlačil ves svet, vse človeštvo, ki pod njo trpi kot pogubljena duša..."

"In prav zato, ker se tega zavedaš, bi moral priti k nam!" je povdarila Jennie in njen glas je izdal upanje, da se ji bo Jakob uklonil. "Pri nas boš imel ogromno publiko, ogromno njiivo, na kateri boš imel priliko za vse drugačno žetev, kakor na mali njivici vašega priseljenkega otočka, ki jo že preplavlja naše vodovje in odlaga na nji peščenino in prod..."

Poglej tvojega rojaka Kosa: če bi bil začel pisati slovensko, bi bil še danes najbrž nepoznan in nepriznan pisatelj, v najboljšem slučaju bi vedelo zanj nekaj tisoč ljudi, ker pa je postal naš v tem pogledu, ga poznajo milijoni v Ameriki in po svetu, milijoni čitajo njegova dela, se seznanjajo z njegovimi idejami in milijoni, ki poprej niti vedeli niso, da je nekje neka gorata deželica z imenom Slovenija, so se baš skozi njegova dela seznanili z njo in njenim ljudstvom! In ali more stara domovina zaničevati takega sina, ki jo je tako rekoč postavil na svetovno mapo, zaničevati ga zato, ker piše v drugem jeziku, v jeziku, s čijega pomočjo je svojo domovino predstavil vsemu svetu? Znoreti bi morala, predno bi mogla storiti kaj takega! Ne toliko jezik, temveč duša in srce je tisto, kar šteje!"

Zardela od zanosa in bleščečih oči je umolknila. Jakob jo je nemo občudoval. Lepa je bila, lepa in tako polna zdravja in življenske sile. Za hip je videl poleg nje drug obrazek, tiho nasmehljani obrazek rajne Zofije. Njene velike rjave oči so se vdano vpirale vanj in v njih je lebdela ponižna prošnja: "Ljubček, ostani zvest..." "V duši...?" Ali tudi z jezikom...? "Je vprašala Jakobova duša. Toda privid je bil že izginit, se razblinil v nič in pred Jakobovi očmi se je smehljaj rožni, zdravi obraz mlade Američanke.

"Pravkar sem videl Zofijo..." se je srečno nasmehljal mladenki. "Ob tebi je stala, smehljala se mi je in njene oči so me prosile: 'Ostani zvest...'"

Jennie ga je začudeno pogledala in v očeh se ji je zabliskalo nekaj kakor rahla zavist. "Pa verjameš v življenje po smrti?"

"Ne v verskem smislu," se je smehljaj Jakob. "Ne, ne mislim, da bi bila prišla k meni iz onostranstva... a v moji duši živi in moja duša mi jo je pokazala..."

Po kratkem molku je zopet povzel: "Čudno, Jennie, koliko si prizadevaš, da bi

me pregovorila, da bi postal vaš tudi po jeziku... Čemu se toliko ukvarjaš z menoj, z neznanecem, ki ti ga je golo naključje vrglo pred avto?... Ne poznaš me, nikdar poprej me nisi srečala, ne veš kdo in kaj sem in koliko sem vreden... čudno!"

Jennie se je v zadregi nasmehljala. "Da te ne poznam, govoriš?" se je skušala izmakniti neposrednemu odgovoru. "Sam si se mi odkril, da si mi kakor odprta knjiga... In če se zanimam zate... saj sem vendar jaz kriva, da ležiš v bolnišniški postelji... Ne bi bilo lepo od mene, da bi te prepustila samemu sebi, kakor zavrženo ščene!..."

In da bi speljala pogovor v drug tir, je pristavila:

"Veš kaj, Jakob? Časa imaš dovolj — poskusi napisati kako stvarco v angleškem jeziku. Kar tako, da bom videla, ali se v tem pogledu motim v tebi ali ne... Ženske smo radovedne..."

Ko je odšla, je Jakob dolgo razmišljal o nji in njenem prigovarjanju, a odločil se ni na nobeno stran. Visel je še med nebom in zemljo. Mikala sta ga zdravje in in svežost Jenniena, njen optimizem mu je prijal, globoko v duši si je želel, da bi mogel izpolniti njeno pričakovanje. Toda motila ga je misel na Zofijo. Ona bi najbrž ne odobrvala, če bi Jakob stopil na Kosovo pot. Slovenka je bila skoz in skoz.

Toda Zofija je šla! — je govorilo v njem. In ti si ostal sam. Na otočku, na katerem si živel ta leta, ni nobene bodočnosti zate. Ta otoček tone, ti pa si še premlad za smrt. In nazadnje te na tem otočku ne marajo kdo ve kako, razen nekaterih; večini ni zate in za tvoje delo. Pa tudi umirajo ti tvoji rojaki tako hitro, kmalu bo ostalo samo še nekaj starcev... Ne za-kopljaj svojih darov na tem otočku, ki ga bo kmalu pokrilo tuje vodovje...

Nekaj dni pozneje pa je le pokazal Jennie kratko, angleško napisano črtico ter nekam plašno pričakoval njene sodbe.

Njena sodba je bila laskava.

"Imenitna stvarca!" je vzkljknila, ko jo je prebrala. "Nisem se motila o tvojih zmognostih! Sem pa tja bi bilo sicer treba vstaviti kako besedo, zaradi pestrosti, toda to je postranskega pomena, glavni sta ideja in izpeljava... Ali jo smem vzeti s seboj?"

"Čemu?" je hotel vedeti Jakob, ki ga je njena pohvala prijetno pogrela.

"V New Yorku imam prijateljca publicista, ki izdaja tudi širom Amerike znano literarno revijo; njemu bom poslala to stvarco in videl boš, da jo bo prinesla njegova revija," mu je navdušeno zaupala Jennie.

Veseli nasmehek na Jakobovem obrazu je nenadoma zmrlnil, kakor bi ga bilo pokrilo ivje. Rahlo, a odločno ji je potegnil rokopis iz rok ter ga vtaknil pod odejo.

"Hvala, Jennie, toda nič takega si ne želim!" ji je skoro mrzlo pojasnil svoje obnašanje. "Verjamem, da bi oni v New Yorku vtaknil to stvarco v svojo revijo, toda ne zato, da bi se mu videla resnično dobra, temveč — iz prijateljstva do tebe... To bi bilo kakor — miloščina... In tega — ne maram!"

Jennien obraz se je razočarano podaljšal in skoro ježno je vzkljknila:

"Joj, kakšni trmoglavci ste Slovenci! Človek vam hoče dobro, vi pa mrzlo odbijate prijateljsko roko, ki bi vam rada pomagala k uspehu! Čudni ljudje..."

(Dalje prihodnjč.)

Ruski vojaki ogledujejo ostanke razbitega nemškega bombnika.

moja duša se je izpopolnila z vsem, česar ne sme pogrešati grbčeva duša. Druga barva je takorekoč obilila vse reči, ki leže v obsegu mojega obzora. Moja čustva so zdaj resnično čustva grbčeva, in v svojih mislih zasledujem čimdalje bolj vsepni tisti glas, ki je odmerjen grbi v parlamentu našega uma.

Že prejane čase sem bil rad hudoben; zdaj vem zakaj, in ne oviram več prirojene zlobnosti, ki je vcepljena na moji naravi. Vsi grbci so hudobni! Jelek sem bil, rad sem rekel sarkastično besedo; dandanašnji je priklopela bridkost moje duše do cinizma. Spominjam se, da mi bližnjih skoraj nikdar ni ozarjala posebna ljubezen; danes vem, da jih ni mogla od početka dni, in se ne bradam več, in jih sovražim in mrzim po vrsti.

Svoje dni sem si ponavljal veliko očitanje: da ni pravičnosti v mojem arcu. Izmed množice ljudi, ki mi je bila zopna v svoji redni in slozni celoti, so se tuintam pojavljali obrazi, svoji in v čemerkoli različni od čede; najpoprej sem bil dober vsakomur izmed njih. No, trajne prščnosti in odkritega prijateljstva pač ni moglo biti med grb-cem in med zdravimi, med srditim in med mirnimi, čeprav se včasih nisem malo zavzemal nad nestalnostjo takšnih razmer. Ali to me je morilo s svojo nerazrešno skrivnostjo: zakaj se moja tako neizmerno redka ljubezen ob vsakem razdorju in odtujenju dosledno izpreobrača v vroče, v smrtno sovraštvo? Danes sem ves potolažen: vem in vidim, da vsi tisti pomisleki za grbca ne veljajo, ker je kal dozdevnega greha v posebnosti njegove izjeme narave. Zdaj ne ljubim več, ker čutim jasno, da bi bila moja ljubezen laž, marveč sovražim, ker vem, da moram sovražiti.

Kako čudno — jaz seveda se ne čudim! — se je izpremenila moja ljubezen do Malve! Res, morda sem jo ljubil še v tistem trenutku, ko sem odhajal; njen prstan sem položil pred njo, ker sem jo ljubil... Tudi to, da drugi dan nisem odgovoril njenemu obupnemu pismu in da drugega in tretjega sploh nisem več odprl, je bila morda še ljubezen; celo trdovratnost, s katero sem se zaklepal pred vsemi ljudmi, da nisem bil primoran govoriti z njo ali z njenim očetom! Tretji dan po tistem nenavadnem razgovoru z Malvo sem se odrekel službi; štirinajst dni kasneje sem bil v inozemstvu, prepoto-

val sem Švico in Italijo, in zdaj sem zopet tukaj, isti in vendar drug človek med starimi razmerami in ljudmi. Moja hiša je zaprta kakor samostan; jaz ne hodim iz doma, k meni ne more nihče. Odpovedal sem strankam stanovanja, odpustil sem vso služinčad razen starega posla; on dobiva plačo za dva, pa ve, da ga spodim tisti dan, ko pusti prvega človeka čez prag. Časopisov ne berem, pisem ne odpiram; včasih listam po starih, zaprašenih knjigah, dolgočasim se z očetovimi romani, pušim iz njegovih pip in pijem, pijem, pijem. Žganje in rum; vino ni za mojo žejo. Spominov se branim in nerad razmišljam o bivših rečeh: takšne ure so edine, ko se nekaj zmeša v koleksju, da prikopi na vrh ves tisti davni stud in srd; potem me nenkrat nekaj zagradi, in strašno, strašno mi postane življenje.

So trenotki, ko se mora človek pripraviti s seboj. Jeziti se mora nase, pljuvati si v obraz, čutiti se smešnega in krohotači se lastnemu ponizanju. Za te trenotke imam svoje misli na Malvo. Tudi njo sovražim; očarala me je nekoč, dasi je enaka stoterim drugim, vsakdanja in bržčas neumnejša od marsikatere, ki si z menoj ni prisluzila dolgega obračuna. Včasih slišim odmeve njenih besed; takrat so se mi dozdevala polne plemenitosti in dobrote, ali zdaj sem zasledil v njih večni monotonijski groteskni ritem plitke ponarejenosti. Takšna je zato, da bi bila comme il faut. Ne, če natanko pogledamo ljudi, je vendar vse tisto navidezno dobro — sama prokleta

ALI TRPITE VSLED ZELODČNIH NEREDNOSTI?

Ako trpite vsled slabega apetita, zaprtnice, pilnov, večkratnega glavobola, nemirnega spanca, mučne nervoznosti, počutka utrujenosti, tedaj vzemite Trinerjevo grenko vino z Vitaminom B-1. Ta med ljudstvom dobro poznana zmes zveza zaupanje, za zanesljivo pomoč v zeločasnih neredih, sicer pa je bilo izboljšano z novo primesjo, Vitaminom B-1, ki je nekaj izrednega za povprečitev apetita in prebave, ter tako ojačuje odporno silo. Posebno sedaj v mesecu januarju in februarju je zelo važno držati želedec v dobrem stanju in zato je Trinerjevo grenko vino z Vitaminom B-1 pravo sredstvo. Očisti vaša čreva in jih drži čista, ter pomaga obistim in jetrom k boljšemu delovanju. Dobi se v vseh lekarnah. Ampak vedno zahtevajte izboljšano Trinerjevo grenko vino z Vitaminom B-1. —(Adv.)

Obsojenci

Vladimir Levstik
RIKARD MALLOPROU
(Nadaljevanje.)

Malva, še vedno na kolenih, se je držala z obema rokama za naslanjač; do mene se je videlo, kako ji drgeče život in kako usta ne morejo izreči besede. O, ženske so neprekosljive v takšnih položajih! Nazadnje je izpregovorila, sunkoma hlastaje po zraku:

"Ah! — Zdaj vem... Ti ljubiš — drugo!"

Obraz se ji je spacil v krčevitem, cvilečem ihtenju. Jaz ženskih ne gledam rad, kadar so takšne. Ali tudi moj smehljaj je bil oduren. Komedijski! Šel sem...

Tako, poglavitno je zdaj storjeno. Kmalu bodo zaključeni vsi računi; z višave pljuke izdani še enkrat in zadnjikrat na to dolino solz, kjer prebiva jok in skripanje z zobmi. Potem bi dejal, se obesim. Čemu ne? Proletarska smrt? — Hm, po drugi strani je — rekel bi — poštna Kranjska in posvečena z dolgimi tradicijami naše zgodovine. Odstihod mi je vseeno; kamen se je odvalil, skorajda bi šel mirno spat. Sklenil sem bil, da končam z Malvo trezno, razumno in kar najbolj neliterarno,

zato me jezi le to, da so me zapeljala vkoreninjena čustva in stare navade. Premalo proze je bilo v mojem slovesu, preveč gest in lepih besed; moj pododovani zanos se je spustil v arhitektoniko in je igral tragedijo. Toda to je greh, ki si ga nemara odpustim, in le nezatna hiba v veliki verigi dogodkov.

VII.
Odstihod se je pričelo zame novo življenje, s svojim posebnim utripom ut, s posebnimi mislimi in z lastnim, nepričakovanim naziranjem stvari, — vse to zelo presenetljivo in nepodobno tistemu, česar sem pričakoval. Kako smešen je človek, kadar se zaklinja kratkoinmalo. Tega ne bi trpel! Takšnega zla ne bi mogel prenašati! Dejstvo pride, resnica se razkorači pred nami, prijemljiva in nedvomna, — kar mahoma se ji prilagodita duša in telo, vse struge življenskih sil se zaokrenejo po njeni volji.

Oziram se nazaj po teh zapiskih; res, čudim se dvomom, ki sem jih moral premagati na poti do spoznanja. In če samo za trenotek nisem bil gotov, kaj bo z menoj in kaj mi je storiti, nisem bil samo zavoljo tega, ker sem se slutil in sumil, ne pa dá bi bil vedel tako kruto in jasno kakor zdaj. Prišla je izkušnja, govorila je doslednost uma in se podprla s prepričevalno silo ču-

tov; zdaj vem, kakšen sem, in če položim roko na hrbet, čuti vseh petero prstov, kar imam tamkaj nad običajno mero normalnih ljudi. Zavest, da sem grbec, me je prešinila do najskrajnejših koncev živčevja; in glejte, zdaj, ko ne manjka zavesti, je narava sama od sebe popravila svoj greh. Ni se zgodil čudež, grba se ni posušila; toda vse moje mišljenje se je izprevrгло,

Harry Bridges, vodja unije CIO v Californiji, govori na seji reprezentantov unije CIO in ADF v San Franciscu.

dostojnost in opičja odvisnost od priporočljivih šablon... Spominjam se njene postave: preveč se je redila zadnji čas; da sem jo poročil, imel bi na vratu pitano ženišče, — torej strah, ki sem se ga vselej najbolj bal. In njeno lice: — da, pod očmi ima čudno črto, in tudi pod usti je nekaj podobnega; zdi se mi, da takšne črte pomenijo neumnost.

Ali si naj priznam, da sem nekoč veroval v tisto prezabavno dobroto, ki so je polna zaljubljenost? Da mi je izmed vseh ženskih ravno Malva odprla najbujnejši vir takšnih zanosnih in patetskih minut? Velika ironija se mi zdi, če pomislim, da leži nekje med mojimi papirji začeto pismo, ki ga nisem odposlal, in da stoje v njem besede: — Silnejši bi hotel postati, in boljši in plemenitejši, zaradi tebe, ker si ti takšna zapoved nad mojim dejanjem in ko so le zato pričete moje ceste, da se najdejo v tebi, kjer se jim izpolniš ti: sreča, zmisel in ukaz življenja! — Lepo pismo je tisto, ves ginjen sem bil, ko sem ga sklenil in prebral; in shranil sem ga zase, iz gole sebičnosti, da bi se v časih samoljubja zgledoval nad lastno globokostjo in veličino.

Pa takšno pismo — Malvi? Ljubezen je grda pohotnost duše; kadar nas zagradi, razlijemo vse zarje na ničevost in puhlobo, ki bi šli mimo nje s smehljajem, da nismo sami iskali zmore, mi sami in naše pijane oči. Resnica je, tudi v toliki smešnosti smo še veliki: saj nihče ne ljubi ženske, ki jo ljubi, temveč svojo ljubezen zaradi velike Ljubezni sploh; oseba ženske je le kamen, kamor jo nasloni. Toda ljudje imajo kratke misli in ne vedo, kaj je tajnost dna.

Kostanji pred mojimi okni rumene in se usipljejo; vse nabreže se baha, ker je zlato od njihovega listja. In solnce greje tako usmiljeno v teh gorkih jesenskih dneh, kakor da bi se kevalo, ker bo moralo izročiti zemljo in njena bitja mrazovom. (Dalje prihodnjč.)

TISKARNA S. N. P.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela
Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugo.
VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.
TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vse pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerno, unijsko delo po...
Pišite po informacije na naslov:
SNPJ PRINTERY
2657-58 S. LAWNDALE AVENUE CHICAGO, ILL.
TEL. ROCKWELL 4864

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni osebi. List Prosveta stane za vse enako, za člani ali nečlane 50.000 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri osebnosti 50.000 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo: — Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako član naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu SNPJ in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnino.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrul, dravne in Kanado \$8.00	Za Cicevo in Chicago je \$5.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in 2.00
2 tednika in 7.00	2 tednika in 3.50
3 tednike in 9.50	3 tednike in 4.50
4 tednike in 1.20	4 tednike in 5.00
5 tednikov in 1.50	5 tednikov in 5.50

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priročeno pošljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime _____ Čl. druživa št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od slednjega članov moje družine:

2) _____ Čl. druživa št. _____

3) _____ Čl. druživa št. _____

4) _____ Čl. druživa št. _____

5) _____ Čl. druživa št. _____

Mesto _____ Dravna _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____